

"מלאך השביל" אריה שיף בפתח האוהל של עופר בערד

שהם חלק ממורשת היישוב ומערכי הטבע שלו. המשתתפים בתוכנית לוקחים אחריות על האתרים, לומדים עליהם, מנקים ומטפחים אותם.

נפגשים בשביל

תוכנית מעניינת נוספת היא "נפגשים בשביל ישראל". מדובר במסע שהחל בדיוק לפני תשעה שבועות ומסתיים כעת, ביום העצמאות. למסע הוזמנו אנשים מכל קבוצות האוכלוסייה בארץ: צעירים ומבוגרים, דתיים וחילוניים, יחידים, משפחות וקבוצות מכל גוני הקשת הפוליטית והחברתית. במהלך ההשתתפות במסע נוצר דיאלוג, שעסק בשאלות יסוד הנוגעות לחברה הישראלית ולמורשת היהודית.

המסע החל בהרי אילת והוא יסתיים, ביום העצמאות, באתר לזכר נופלי אסון המסוקים במושב שאר ישוב שבגליל.

עם יוזמי המסע נמנית גם קבוצה בשם אב"י (אפשר ביחד), שאותה הקימו הוריו של סמל ראשון אבי הפנר, שנפל באסון המסוקים. הקבוצה עורכת גם מפגשי לימוד משותפים של דתיים וחילוניים במכללת אורנים.

הנוער הצועד

חוגי הטבע והסירות של החברה להגנת הטבע יזמו תוכנית חדשה ושמה "קטע קטע", שבמסגרתה יוצאים בני נוער לטייל בשביל ישראל באופן מאורגן.

אנו הולכים ברגל

שביל ישראל, "הטרק הלאומי" שלנו, הוא הרבה יותר מסתם מסלול לטיול. פי הצועדים בו זוכים להפיר לא רק את נופי הארץ מן שבצפון ועד אילת שבדרום, אלא גם את האנשים הטובים ואת הפנים היפות של הארץ שלנו

אילה פרלמוטר

דביר, יושב ראש הוועדה לשבילי ישראל של החברה להגנת הטבע.

כאמור, העבודה על השביל נמשכה כעשר שנים, ובמהלכן הקפיד דביר לתת ייצוג לכל נופי הארץ ואזוריה ולשלב בו אתרים חשובים לכל הדורות.

רוב המטיילים בשביל מסתפקים כמובן בקטעים ממנו, אך אנשי הוועדה לסימון שבילים יודעים לספר על כמה מאות אנשים שגמאו (עברו) את כל 940 הקילומטרים ברציפות. טיול כזה נמשך בין שלושים לשישים יום, תלוי בקצב ההליכה של הצועד. מובן שהעונות המומלצות לכך הן הסתיו או האביב, שבהן מזג האוויר מתון ונעים בדרך כלל.

נא להכין דרכונים

בשנה האחרונה החלה הוועדה לשבילי ישראל להנפיק (להוציא, לחלק) "דרכון צעידה", המאפשר לצועדים לאסוף חותמות לאורך השביל וכך להישאר עם מזכרת נחמדה מהטיול.

היוזמה להנפיק את דרכון הצעידה שייכת לאדריכל גל הרט, שבמסגרת לימודיו במחלקה לארכיטקטורה ב-

"בצלאל" בחר בשביל ישראל כנושא

לפרויקט הגמר. הרעיון של גל כלל יצירת רצף של תחנות על השביל. כל תחנה כזאת קיבלה חותמת ייחודית, אשר מבוססת על מאפייני הנוף שלה.

ביום אפשר להחתים את הדרכון ב-22 נקודות לאורך השביל, ועוד היד נטויה (יהיו עוד). ניתן לקבל דרכון להחתמות בפנייה לוועדה לשבילי ישראל בטלפון 03-6388719. הדרכון נשלח בדואר תמורת חמישה שקלים, תרומה לאחזקת השביל.

יופי של ישראל

בשנה האחרונה החל פרויקט נוסף במסגרת השביל: "יופי של ישראל". מטרת הפרויקט – להגביר את המודעות (הידיעה, ההכרה) לשמירה על הניקיון. לשם כך נבחרו בכל יישוב אתרים מרכזיים אך מוזנחים,

כשהייתי ילדה, תלמידה בבית ספר קיבוצי חרור (ספוג, מלא) אידיאלים, החינוך לאהבת הארץ נעשה בעיקר "דרך הרגלים". וזה אומר טיולים. המון טיולים. ברגל כמובן. בבית הספר היסודי יצאנו לטיולים שנתיים בני יומיים-שלושה; בחטיבת הפניניים ובתיכון, הטיולים כבר נמשכו חמישה ימים או שבוע. גילת הכותרת (הדבר היפה ביותר) הייתה טיול פרידה מסיני (רגע לפני שהאזור היפהפה הזה הוחזר למצרים), שנמשך עשרה ימים.

את הלינה עשינו במלון אינספור כוכבים, שאותם יכולנו לספור כאשר שכבנו בשק השינה, מנסים למצוא תנוחה (פוזיציה) מתאימה על האדמה הקשה. לא הפסקנו לקטר (להתלונן), זה ברור. אבל לא הפסקנו גם ליהנות. וכן, התאהבנו בנופיה של הארץ וחזרנו הביתה "עייפים אך מרוצים". כמו שצריך.

טיולים כאלה נדירים (אין רבים) יותר היום. יש בעיות שתיה ובעיות משמעת ובעיות ביטחון. וגם בעיות פינוק... אבל הנופים היפים עדיין קיימים, ומי שמתעקש יכול עדיין לצאת ולהפיר את הארץ "דרך הרגלים". אפשר וכדאי לעשות זאת ב"שביל ישראל", מסלול הליכה בשביל מסומן, פרויקט נהדר של החברה להגנת הטבע, שנחנך בדיוק לפני 16 שנה, בפסח 1995, לאחר כעשר שנות עבודה ודיונים ותכנונים והכנות.

מדן ועד אילת

שביל ישראל נמשך מקיבוץ דן בצפון ועד בית ספר שדה אילת בדרום. אורכו כ-940 קילומטרים, ויש בו אינספור אטרקציות ופעילויות וגם סתם נוף, נוף יפה, ארץ-ישראלית, שמשלב יערות ומדבר, הרים ומישורים, מים וצמחייה וגם אנשים טובים, שפועלים לאורכו ובאים לעזרת המטיילים בשעת הצורך.

את הרעיון לשביל העלה בראשית שנות השמונים אברהם תמיר ז"ל, עיתונאי ואוהב טבע, שהתרשם משביל האפלאצ'ים בארצות-הברית – שביל טיולים רציף, שאורכו כ-3,500 קילומטרים. כשחזר לארץ מהטיול בארצות-הברית הציג את הרעיון לאורי

את אחד מחברי המתנדבים שעומדים מוזנחים כבר הרבה זמן, ואחרי שקיבלתי אישורה, סידרתי והכשרתי אותו למגורים לטובת המטיילים."

החדר מציג מיטות, מזרנים, מקלחת, שירותים, קומקום חשמלי וכלי אוכל. אלפי מטיילים כבר נהנו ממנו, תמורת עשרה שקלים ללילה. "כשבניקשתי אישור מהקיבוץ לפתוח את החדר עבור המטיילים, אמרו לי שרק בתנאי שלא יהיו על כך הוצאות. לכן אנחנו גובים עשרה שקלים ללילה, וסכום זה מכסה את עלות חומרי הניקוי, החשמל והמים. השעות כאן מוגבלות לשני לילות, כי הפונה היא לתת מלון אורחים למטיילים, ולא חדר נופש חנים."

באתר של החברה להגנת הטבע מתפרסמות מדי פעם כתבות על ה"מלאכים" הללו. כך למשל נכתב שם על שלומי מקיבוץ יראון: "שלומי עובד באתר התיירות אגם חי שבקיבוץ. כשמגיע מטייל ציף ויגע לקיבוץ, הוא מתפנה מעיסוקיו, מקבל את פניו ולוקח אותו לחדר מיוחד המוקדש לצועדים. מפגש עם שלומי, הפותח את ביתו למטיילים שאינם מוכרים לו, הוא חוויה מיוחדת ומרגשת. בזכותו ובזכות שכמותו הצעירה בשביל ישראל הופכת לחוויה אנושית מרתקת, שטעמה המתוק נשאר זמן רב."

בשביל המודעות

ישנן גם קבוצות שונות הצועדות בשביל ישראל למען מטרה חברתית או סביבתית. בשנת 2004 התפרסם סיפורו של ניר צורן, חולה במחלת ניוון השרירים ALS, שיצא למסע לאורך קטעים מן השביל למען העלאת המודעות למחלה.

גם אלי רוזנברג, סגן יו"ר עמותת "חיים" למען ילדים חולי סרטן בישראל, ערך לפני חודשים מספר מסע רצוף לאורך השביל, במטרה להגביר את המודעות למחלה. לדבריו, המסע משלב בין אהבתו לארץ לאהבתו לילדים ולרצונו לעזור להם. עמותת "צעד קדימה" עורכת אף היא צעדות שנתיות בשביל. העמותה פועלת למען ילדים נכים, החולים בשיתוק מוחין.

בשנה שעברה צעדה בשביל, במשך שלושה שבועות, קבוצת בני נוער, מחציתם תושבי הארץ ומחציתם מארצות הברית. על היוזמה אחראית "קהילת ירושלים" של החברה להגנת הטבע. במהלך המסע קראו הצועדים מתוך ספר לימוד, שהוכן במיוחד לתוכנית וכלל קטעי מקורות אשר קשורים למקומות השונים שעל השביל.

מטיילי השביל עם שלומי, בקיבוץ יראון

אשר מפעילים כבר שנה וחצי את "האזהל של עופר" לטובת המטיילים. "בני הצעיר", מספר אריה, "עבר ברגל את שביל ישראל לפני כמה שנים וסיפר לי בהתרגשות, שבכל מקום שאליז הגיע, מדין בצפון ועד אילת בדרום, אנשים אירחו אותו בלבביות. הוא אמר לי, בצדק, שמתאים לי מאוד לעשות את זה."

לפני כ-14 שנים נהרג בני הבכור עופר בתאונת דרכים. הוא התכונן אז ללמוד באוניברסיטה ועבד כדי לחסוך כסף לשכר לימוד. מאז אני מחפש דרך להנציח אותו. אכן בצד הדרך – לא נראה לי. הדברים של הבן הצעיר התאימו לי בדיוק, וכך נולד האזהל של עופר."

יחד עם לאה אשתו הקים אריה בחדר הבית מאהל בדואי רחב ידיים, לטובת המטיילים בשביל ישראל. בשנה וחצי האחרונות התארחו באהל למעלה מ-300 מטיילים. הם נהנים ממקלחת חמה, שירותים, מזרנים רכים, ובעיקר מחברתם הנעימה של בני הזוג. "באזהל יש פינת 'תן וקח', שבה המטיילים משאירים ציוד שהם לא זקוקים לו, אוכל שנשאר להם וכל דבר שיכול לעזור למטיילים שבאים אחריהם", מספר אריה. "זאת ארץ ישראל היפה."

שלומי פלקס מקיבוץ יראון הוא מחלוצי ה"מלאכים". הרעיון עלה במוחו כאשר טייל בעצמו לאורכו של שביל ישראל לפני שנים מספר והרגיש על בשרו שבמקרה של גשם או סתם כשמתחשק להתקלח ולעשות מנוחה קלה בחיק הציוויליזציה, אין למטיילים מקום מתאים. "החלטתי שמפני שהקיבוץ שלי נמצא על השביל, אני יכול להציע כאן למטיילים מקום למנוחה. פניתי להנהלת הקיבוץ, ביקשתי לקבל

עשרות בני נוער מכיתות ט' עד י"ב יצעדו בשנתיים הקרובות לאורך קטעים מהשביל, מהדרום ועד הצפון. הפרויקט החל לפני כמה שבועות, ומאות בני הנוער הספיקו כבר לצעוד בדרום הארץ ובפרמל השרון.

"זו בעצם הפעם הראשונה שבני נוער יוצאים לטייל בכל שביל ישראל במסגרת חינוכית מאורגנת", מסבירים בחברה להגנת הטבע. "החוויה שאנו מציעים מעצימה, מגבשת ומשפרת את היכולות העצמיות של כל אחד מהם. הם מתמודדים עם קשיים לא מעטים במהלך המסלול, אך הדבר מחזק אותם ואת הקשר הקבוצתי, את האכפתיות, העזרה ההדדית והשיתופיות בין בני הנוער, וכמובן מחבר אותם לערכי הטבע, למורשת ולהפירות מעמיקה עם ארצנו."

אנשים טובים באמצע הדרך

נוסף על כל הפעילויות המאורגנות הללו של החברה להגנת הטבע, יש גם התארגנויות פרטיות הקשורות לשביל. אחת היפות שבהן זכתה לכינוי "מלאכי השביל".

ה"מלאכים" הללו הם אנשים אשר גרים סמוך לשביל ומציעים להולכים בו סיוע, כמו הטמנת מים במדבר (טומנים מקלי מים במקומות מוספמים מראש, לטובת הצועדים), אירוח לקפה, רשות להשתמש בחדר הבית להקמת אוהל, אספקת מקום לינה עם מיטות ומקלחת, וכדומה. ה"מלאכים" אינם דורשים תמורה עבור השירות שהם מספקים, או שהם גובים אך ורק תשלום סמלי.

לאה ואריה שיף מערד הם שני "מלאכים" שכאלה,